

PRVE OPTUŽNICE U ODSUSTVU ZA RATNE ZLOČINE NA KOSOVU

BILTEN | JUL 2023

Fond za humanitarno pravo Kosovo (FHPK), od završetka oružanog sukoba na Kosovu, prati suđenja za ratne zločine ispred kosovskim sudovima. FHPK je u kontinuitetu objavljivao i objavljivače analize predmeta i biltene, koji će poslužiti široj javnosti da se bolje informiše o ovim sudskim procesima.

U ovom biltenu su predstavljeni opšti podaci o prvim optužnicama u odsustvu za ratne zločine koje je podiglo Specijalno tužilaštvo Republike Kosovo (STRK).

Suđenje u odsustvu je krivični postupak u sudu u kome lice kome se sudi ne prisustvuje suđenju.

DONOŠENJE ZAKONA ZA OTPOČINJANJE SUĐENJA U ODSUSTVU

1. Početkom jula 2019. godine u „Službenom listu Republike Kosovo“ objavljen je Zakon o izmenama i dopunama Zakonika o krivičnom postupku Kosova (br. 06/ L-091), koji je stupio na snagu 19. jula 2019. godine. Isti je omogućio suđenje u odsustvu za krivična dela protiv međunarodnog humanitarnog prava i međunarodnog krivičnog prava, učinjena u periodu od januara 1990. do juna 1999. godine.

2. Juna 2021. godine u „Službenom listu Republike Kosovo“ objavljen je Zakon o izmeni i dopuni Zakonika o krivičnom postupku, izmenjen i dopunjen Zakonom br. 08/L-002. Ovim zakonom je delimično izmenjen i dopunjen prvi Zakon (06/L-091) o suđenjima u odsustvu, koji je objavljen u julu 2019. godine.

Novim Zakonom (08/L-002) dodatno je pojednostavljena procedura suđenja u odsustvu, posebno istražni postupak protiv lica osumnjičenih za ratne zločine. Novim Zakonom iz 2021. godine ukida se rok za istrage krivičnih dela protiv međunarodnog humanitarnog prava i krivičnog prava, za period od januara 1990. do juna 1999. godine. Takođe, uklonjen je uslov da se, kada je reč o licu pod istragom, državi u kojoj se pretpostavlja da isti boravi mora uputiti najmanje pet (5) zahteva, već je sada novom formulacijom dovoljno samo da je „iskorišćena međunarodna policijska saradnja i da takva saradnja nije bila uspešna“.

3. Dana 17. avgusta 2022. godine u „Službenom listu Republike Kosovo“ objavljen je novi Zakonik o krivičnom postupku (08/L-032). Član 303. ovog Zakonika predviđa i postupak suđenja u odsustvu za sve vrste krivičnih dela, uključujući i ratne zločine.

Prema novom Zakoniku o krivičnom postupku (ZKP), da bi se podigla optužnica u odsustvu, prvo se moraju preduzeti sledeće radnje: pozivanje, nalog za hapšenje, traženje adrese okrivljenog i izdavanje poternice.

Nakon podizanja optužnice u odsustvu za ratne zločine, suđenje u odsustvu može se održati tek kada predsednik sudskog veća bude uveren da su uloženi razumni naponi da se okrivljeni obavesti o glavnom pretresu i da se obezbedi njegovo prisustvo.

Pod razumnim naporima se podrazumeva da se pored poziva i naloga za hapšenje mora sprovesti potpuna informativna kampanja kojom se okrivljeni pozivaju da se predaju sudskoj jurisdikciji.

Prema ZKP, istraga za sva krivična dela mora biti završena u roku od dve (2) godine, koja se može produžiti za jednu (1) godinu u različitim okolnostima, predviđenim članom 157. stav 2.

Lice kome se sudi u odsustvu uvek zastupa branilac po službenoj dužnosti i ima pravo na безусловno ponovljeno suđenje, kad god bude uhapšen.

OPTUŽNICE PODIGNUTE U ODSUSTVU

PREDMET: TUŽILAC PROTIV D.R.

Specijalno tužilaštvo Republike Kosovo (STRK) je 2. maja 2023. godine podiglo optužnicu u odsustvu protiv D.R. zbog sumnje da je počinio krivično delo ratni zločin protiv civilnog stanovništva.

Prema STRK-u, postoji osnovana sumnja da je okrivljeni, obučen u srpsku vojnu uniformu, naoružan automatskom puškom i nožem, dana 2. juna 1999. godine u jedno selo opštine Klina/Klinë izvršio seksualno nasilje nad ženom albanske nacionalnosti.

PREDMET: TUŽILAC PROTIV Ç.A.

Specijalno tužilaštvo Republike Kosovo (STRK) je 2. maja 2023. godine podiglo optužnicu u odsustvu protiv Ç.A. zbog sumnje da je počinio krivično delo ratni zločin protiv civilnog stanovništva.

Prema STRK-u, postoji osnovana sumnja da je okrivljeni u periodu januar-maj 1999. godine u okolini opštine Štimlje/Shtime, u saizvršilaštvu sa drugim pripadnicima vojnih i policijskih snaga, učestvovao u proterivanju, nanošenju velike patnje ili narušavanju telesnog integriteta ili zdravlja albanskog stanovništva, kao i ubistva albanskog civilnog stanovništva.

PREDMET: TUŽILAC PROTIV G.P.

Specijalno tužilaštvo Republike Kosovo (STRK) je 19. maja 2023. godine podiglo optužnicu u odsustvu protiv G.P. zbog sumnje da je počinio krivično delo ratni zločin protiv civilnog stanovništva.

Prema STRK-u, postoji osnovana sumnja da je okrivljeni, kao pripadnik policijskih snaga rezervnog sastava MUP-a Srbije, u saizvršilaštvu sa drugim policijskim službenicima, u periodu jul-avgust 1998. godine, u selu opštine Kosovo Polje/Fushë Kosovë, izvršio seksualno nasilje nad jednim muškarcem albanske nacionalnosti.

PREDMET: TUŽILAC PROTIV I.B.

Specijalno tužilaštvo Republike Kosovo (STRK) je 10. jula 2023. godine podiglo optužnicu u odsustvu protiv I.B. zbog sumnje da je počinio krivično delo ratni zločin protiv civilnog stanovništva.

Prema STRK-u, postoji osnovana sumnja da je okrivljeni, kao pripadnik srpskih vojnih i policijskih snaga, u saizvršilaštvu sa drugim licima, tokom rata na Kosovu, u selu Zajmovo/Zajm opštine Klina/Klinë i okolnim selima, izvršio pljačku i proterivanje civilnog stanovništva.

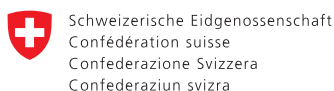
NALAZI FHPK:

-Od kada je podignuta prva optužnica u odsustvu za ratne zločine na Kosovu, nije bilo nikakve potpune informativne kampanje u kojoj bi se okrivljeni pozvali da se predaju jurisdikciji suda. Do objavljivanja ovog biltena, nisu preduzete mere predviđene ZKPRK-om u skladu sa kojima se poziv, zajedno sa optužnicom, moraju objaviti na internet stranici Kancelarije državnog tužioca, suda koji vodi postupak i u službenom listu, pozivajući okrivljenog da se preda. Takva obaveštenja apeluju na svaku osobu koja ima relevantne informacije o tome gde se okrivljeni nalazi, da te informacije podeli sa policijom.

-Od maja 2023. godine do danas, podignute su četiri (4) optužnice u odsustvu i sud još nije zakazao nijednu sudsku raspravu, kako bi se postarao da su uloženi razumni naponi da se okrivljeni obavesti o glavnom pretresu i obezbedi njegovo prisustvo.

Izradu ove publikacije finansijski su podržali Savezno ministarstvo spoljnih poslova Švajcarske kroz projekat "Unapređenje procesa pomirenja kroz inkluzivan i holistički pristup suočavanju sa prošlošću na Kosovu" i Nacionalna zadužbina za demokratiju kroz projekat "Promovisanje dijaloga i istorijskog razumevanja".

Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost Fonda za humanitarno pravo Kosovo i ni na koji način ne odražava stavove Saveznog ministarstva spoljnih poslova Švajcarske niti Nacionalne zadužbine za demokratiju..

Federal Department of Foreign Affairs FDFA

SUPPORTING FREEDOM AROUND THE WORLD

